

## АНАЛІЗ ВІТЧИЗНЯНОГО ФАРМАЦЕВТИЧНОГО РИНКУ ПРОТИБЛЮВАЛЬНИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ОНКОХВОРИХ

Пивовар Ю. М., Сайко І. В., Криклива І. О.

*Національний фармацевтичний університет,*

*м. Харків, Україна*

pivovar903yulia@gmail.com

**Вступ.** Онкологічні захворювання – це загальне позначення великої групи хвороб, які можуть уражати будь-яку частину тіла. Характерною ознакою раку є швидке розмноження аномальних клітин, що проростають за межі своїх звичайних границь і здатних проникати у прилеглі частини тіла й поширюватися в інші органи. Рак як причина смерті, посідає друге місце у структурі смертності населення України. Ризик розвитку онкологічних захворювань в Україні становить 27,7% для чоловіків і 18,5% для жінок. За кількістю онкохворих Україна посідає друге місце в Європі, тому ефективне лікування, що може істотно подовжити життя, є актуальним.

**Мета дослідження.** Для лікування онкологічних захворювань застосовують цитотоксичну хіміотерапію і променеви терапію, які мають побічні реакції – вони викликають тривалу нудоту та блювання. Ці симптоми суттєво погіршують самопочуття, викликають фізичний та психологічний дискомфорт, особливо у дітей. Тому метою роботи стало проведення аналізу українського фармацевтичного ринку протиблювальних лікарських засобів, які рекомендовані для онкохворих, а також виявлення потреб ринку в таких препаратах, визначення діючої речовини та лікарської форми, що може застосовуватися для дітей молодшої вікової групи і літніх пацієнтів.

**Матеріали і методи.** Аналіз асортименту протиблювальних лікарських засобів для онкохворих, представлених на вітчизняному фармацевтичному ринку, проведено за допомогою інформаційно-пошукової системи Державного реєстру лікарських засобів України, класифікаційною системою АТС, а також як інформаційне джерело використовували Компендіум.

**Результати та їх обговорення.** В ході досліджень було встановлено, що група протиблювальних лікарських засобів для онкохворих має особливості, пов'язані з механізмами дії. Застосування хіміотерапевтичних засобів та проведення променевої терапії спричиняє у хворого вивільнення серотоніну в тонкому кишечнику, що викликає блювальний рефлекс шляхом активації закінчень аферентних волокон блукаючого нерва через 5-НТ<sub>3</sub>-рецептори. Тому коло подальших пошуків зменшили до препаратів – антагоністів рецепторів серотоніну (5-НТ<sub>3</sub>), які мають код А04А А01 за класифікаційною системою АТС. Серед препаратів цієї групи переважають ін'єкційні розчини і таблетки, але для дітей молодшої групи краще застосовувати пероральні розчини або сиропи.

Порівняльний аналіз діючих речовин виявив високоселективний фармацевтичний інгредієнт – ондасетрон, дія якого при лікуванні нудоти і блювання, спричинених цитотоксичною хіміотерапією та променевою терапією, здійснюється завдяки антагоністичному впливу на 5-НТ<sub>3</sub>-рецептори

нейронів, розташованих як у периферичній, так і в центральній нервовій системі, що розширяє спектр дії. Остаточо механізм ондансетрону до кінця не з'ясований.

Після перорального прийому ондансетрон повністю всмоктується з шлунково-кишкового тракту і піддається метаболізму при першому проходженні через печінку, тобто з одного боку це сильнодіюча речовина, а з іншого – малотоксична. Позитивна характеристика ондансетрону – можливість застосування дітям від 6 місяців і літнім пацієнтам. Тривалість перорального лікування до 5 днів.

На фармацевтичному ринку України препарати з ондансетроном представлені у вигляді ін'єкційного розчину, супозиторіїв, таблеток і сиропу. Для дітей найбільш зручною формою є сироп, який можна застосовувати у «домашніх умовах» не тільки для лікування, але і для профілактики відстроченого або тривалого післяопераційного блювання дитини.

При вивченні потреб у протиблювальних лікарських засобів на фармацевтичному ринку було встановлено, що сироп «Юнорм», який містить ондансетрон гідрохлорид дигідрату, виробляє один вітчизняний виробник у кількості, що не забезпечує сучасні потреби вітчизняного ринку. Цей сироп виготовляють на основі сорбіту, що розширює межі використання і дозволяє застосовувати його хворим на цукровий діабет або людям, які обмежують споживання вуглеводів. Фасують сироп у темні флакони, до пакування додають мірний пристрій, який дає можливість забезпечувати точність дозування для споживачів різних вікових груп.

**Висновки.** На основі аналізу вітчизняного фармацевтичного ринку визначили групу лікарських засобів, що застосовують при лікуванні нудоти і блювання, спричинених цитотоксичною хіміотерапією та променевою терапією, виявили високоселективну активну речовину – ондансетрон, сироп з якою може використовуватися для онкохворих дітей молодшої вікової групи і літніх пацієнтів. Також була визначена недостатня кількість сиропу з ондансетроном, що викликана дефіцитом вітчизняного виробництва препарату та сформульована необхідність створення сучасного виробництва препарату в умовах різних фармацевтичних підприємств України.

**Ключові слова.** Цитотоксична хіміотерапія, променева терапія, протиблювальні лікарські засоби, потреби фармацевтичного ринку, ондансетрон, сироп.